

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра педагогіки

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-
педагогічної роботи та розвитку
С. Кваша
20 квітня 2021 р.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО:

на засіданні вченої ради
гуманітарно-педагогічного
факультету
протокол № 6 від 15.04.2021 р.

В.о. декана І. Савицька

на засіданні кафедри педагогіки
протокол № 19 від 08.04.2021 р.
Завідувач кафедри

 Р. Сопівник

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АГРАРНОЇ ОСВІТИ ТА
ВИРОБНИЦТВА**

рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)
спеціальність – 011 «Освітні, педагогічні науки»

Розробник: доктор педагогічних наук, доцент Кучай О.В.

Київ – 2021

1. Опис навчальної дисципліни

Інформаційне забезпечення аграрної освіти та виробництва

Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь		
Галузь знань	01 Освіта	
Освітньо-науковий рівень	Третій	
Освітній ступінь	доктор філософії	
Спеціальність	011 Освітні, педагогічні науки	
Освітньо-наукова програма	Освітні, педагогічні науки	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Цикл спеціальної (фахової) підготовки	
Загальна кількість годин	90	
Кількість кредитів ECTS	3	
Курсовий проект (робота)	Не передбачено	
Форма контролю	Залік (1 курс денна форма навчання) Залік (1 курс заочна форма навчання)	
Показник навчальної дисципліни для денної та заочної форми навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	1	1
Семестр	2	2
Лекційні заняття	10	10
Практичні, семінарські заняття	20	20
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна робота	60	60
Індивідуальні завдання	-	-
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	3	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни полягає у формуванні у здобувачів ступеня доктора філософії (PhD) теоретичних знань і практичних умінь щодо інформаційного забезпечення професійної діяльності в галузі аграрної освіти та виробництва як сукупності методів, інформаційних ресурсів і технологій, необхідних для розв'язання виробничих, управлінських і науково-дослідницьких завдань.

Предметом дисципліни є процеси збирання, опрацювання, аналізу, систематизації та зберігання інформації, необхідної для забезпечення виробничо-технологічної та організаційно-управлінської діяльності в аграрній галузі.

Завданнями дисципліни є ознайомлення здобувачів із сучасними науковими досягненнями у галузі інформаційних систем, а також світовим і вітчизняним досвідом їх використання в сільськогосподарському виробництві; формування умінь розроблення та застосування методів, інформаційних ресурсів та технічних засобів у розв'язанні дослідницьких та практичних завдань, роботи з інформаційними продуктами, що містять актуальну наукову, технологічну, технічну та іншу інформацію з питань аграрної освіти, науки та виробництва.

Освітній компонент «Інформаційне забезпечення аграрної освіти та виробництва» належить до циклу спеціальної фахової підготовки освітньо-наукової програми третього рівня вищої освіти за спеціальністю «011 Освітні, педагогічні науки», галузь знань «01 Освіта».

Компетентностями, якими повинен володіти здобувач після вивчення дисципліни є:

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації із навчальних та наукових джерел державною та іноземними мовами.

ЗК08. Готовність використовувати сучасні методи й технології наукової комунікації українською та іноземними мовами в усній та письмовій формах.

ЗК09. Здатність застосовувати сучасні інформаційні технології у науково-дослідницькій діяльності та у аграрній освіті і виробництві для наукового обґрунтування і підтвердження/спростування наукових гіпотез та створення нових знань.

СК09. Здатність до розробки науково обґрунтованих рекомендацій щодо вдосконалення педагогічних процесів.

СК10. Володіння системою педагогічних категорій, методів з метою вирішення дослідницьких і практичних завдань.

СК15. Здатність до використання інформаційно-комунікаційних технологій для вимірювання та оцінювання рівня навчальних досягнень, моніторингу освітньої діяльності, моделювання та прогнозування із використанням новітніх прикладних пакетів і програмних продуктів для проведення цілісного педагогічного дослідження, використання автоматизованих систем організації і планування освітнього процесу, електронного документообігу, управління закладом освіти і системою освіти.

Результатами навчання, якими повинен оволодіти здобувач у процесі вивчення освітнього компоненту:

ПРН03. Формулювати концепцію наукового дослідження; визначати, проектувати, організовувати етапи проведення експериментальної роботи, оцінювати їх реалізацію; організовувати інформаційний пошук, самостійний відбір, кількісну та якісну обробку наукової інформації, емпіричних даних та їх інтерпретацію з використанням інноваційних технологій.

ПРН04. Оперувати різними методами і засобами дослідницької діяльності педагога; аналізувати та застосовувати концептуальні моделі, науковий доробок вітчизняних та зарубіжних вчених, фундаментальні постулати та теорії екологічного виховання, новітні підходи до педагогічних досліджень та функціонування біономічних процесів; володіти способами збору, систематизації та обробки інформації, інтерпретації отриманих результатів, вивчення та творче застосування педагогічної спадщини і досвіду роботи педагогів-новаторів, уміннями робити висновки.

ПРН08. Користуватися законодавчою базою, що регламентує роботу закладу освіти (наукової установи); визначати мету інноваційної діяльності, обґрунтовувати необхідність внесення запланованих змін у наукову роботу та

освітню діяльність; впроваджувати інноваційні прийоми в освітньому процесі аграрних закладів вищої освіти з метою мотивації здобувачів.

ПРН13. Використовувати програмні засоби і мультимедіа у науково-педагогічній діяльності та наукових дослідженнях; застосовувати інноваційні освітні та інформаційні технології, сучасні методи моделювання та прогнозування із використанням новітніх прикладних пакетів і програмних продуктів для створення нових знань, розв'язання комплексних проблем у галузі освіти і у викладацькій діяльності в межах спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки».

Для засвоєння знань і формування вмінь, що передбачаються внаслідок вивчення дисципліни «Інформаційне забезпечення аграрної освіти та виробництва» можуть бути використані такі форми індивідуальних завдань: виконання дослідницького проекту, підготовка аналітичної доповіді, реферату або презентації.

Самостійна робота є частиною навчального процесу і передбачає опрацювання аспірантами масиву навчального матеріалу, який передбачений навчальною програмою, та освітнім стандартом. Вона передбачає опрацювання монографій, авторефератів, дисертацій, посібників, підручників, інших навчально-методичних джерел, законодавства у сфері освіти.

Залік є підсумковим контролем знань з дисципліни.

Згідно з навчальним планом *бюджет навчального часу* на вивчення дисципліни «Інформаційне забезпечення аграрної освіти та виробництва» становить 90 годин: для денної, та заочної форми навчання: лекції по 10 годин, семінарські по 20 годин і самостійна робота по 60 годин.

Форма підсумкового контролю – залік.

3. Програма та структура навчальної дисципліни «Інформаційне забезпечення аграрної освіти та виробництва»

Назви тем	Кількість годин			
	Денна/заочна форма			
	усього	у тому числі		
л		пр.	с.р.	
<p>Тема 1. Інформаційне забезпечення аграрного сектору України в умовах сталого розвитку Вступ. Мета і завдання навчальної дисципліни. Основні поняття. Підходи до розуміння поняття «інформаційне забезпечення»: системний, концептуальний, технологічний. Роль інформаційного забезпечення аграрної освіти, науки і виробництва в умовах сталого розвитку. Нормативна база.</p>	18	2	4	12
<p>Тема 2. Цифрова трансформація сільського господарства. Цілі та принципи цифровізації сільського господарства. Напрями цифровізації сільського господарства України. Цифрові технології в аграрній галузі.</p>				
<p>Тема 3. Інформаційні системи та їх використання в аграрній освіті та виробництві. Інформаційна система як сукупність організаційних і технічних засобів для опрацювання та зберігання інформації. Використання інформаційних систем в сільському господарстві: інформаційно-довідкові системи, бази і банки даних, системи моніторингу ресурсів, забезпечення контролю якості продукції АПК, управління й оптимізації виробничих процесів</p>	18	2	4	12
<p>Тема 4. Система електронного дорадництва як інструмент інноваційної діяльності Світовий досвід розвитку систем аграрного консультування. Регіональні системи інформаційно-консультаційного забезпечення аграрного підприємництва як сукупності елементів управління, освіти, науки та елементів інфраструктури аграрного ринку. Цифрова платформа е-дорадництва. Роль університетів у розвитку е-дорадництва</p>	18	2	4	12
<p>Тема 5. Тренди та перспективи розвитку інформаційного забезпечення аграрної галузі в Україні та світі. Інтелектуалізація сільського господарства. Проблеми комплексної автоматизації та роботизації аграрного виробництва, використанні автоматизованих систем прийняття рішень, сучасних технологій моделювання та проектування екосистем. Просвітництво для розвитку сільських територій та аграрна освіта.</p>	18	2	4	12
Усього годин	90	10	20	60

4. Теми практичних занять

№	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
1.	Інформаційне забезпечення аграрної освіти, науки і виробництва України в умовах сталого розвитку	4
2.	Цифрова трансформація сільського господарства	4
3.	Інформаційні системи та їх використання в аграрній освіті та виробництві	4
4.	Система електронного дорадництва як інструмент інноваційної діяльності	4
5.	Тренди та перспективи розвитку інформаційного забезпечення аграрної галузі в Україні та світі	4
Разом		20

5. Самостійна робота під керівництвом кафедри педагогіки

№	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
1.	Сільське господарство як провідна галузь економіки України в умовах сталого розвитку: соціальний, економічний, екологічний аспекти	12
2.	Цифрова трансформація сільського господарства	12
3.	Інформаційні системи та їх використання в аграрній освіті та виробництві	12
4.	Система електронного дорадництва як інструмент інноваційної діяльності	12
5.	Тренди та перспективи розвитку інформаційного забезпечення аграрної галузі в Україні та світі	12
Разом		60

5. Індивідуальна робота

Індивідуальні завдання для проміжного контролю знань здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки, галузі знань 01 Освіта/Педагогіка виконуються відповідно освітньо-наукової програми.

Метою виконання індивідуального завдання є закріплення і систематизація отриманих знань у процесі самостійної роботи.

Правильна організація індивідуальної роботи здобувача має вирішальне значення для успішного складання ним заліку з дисципліни «Компаративістика в освіті і науці».

Здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії повинен:

- прослухати курс лекцій, вивчити теоретичний матеріал;
- ознайомитись із законодавством у сфері освіти в Україні і за кордоном, монографіями, авторефератами, дисертаціями, посібниками, підручниками, іншими навчально-методичними джерелами, що рекомендовані для ознайомлення, вивчити практику формування освітніх систем у провідних розвинутих країнах світу;

- виконати індивідуальне завдання і подати його у встановлений термін для перевірки викладачу на консультації.

Індивідуальні завдання для проміжного контролю знань передбачають ознайомлення (конспектування, написання есе) із першоджерелами, що враховують зміст усіх тем робочої програми.

Варіанти практичних завдань задаються викладачем дисципліни після прочитаної лекції. Індивідуальність завдання підтримується різними комбінаціями виконання завдань.

Оформлення індивідуальних завдань здійснюється відповідно вимог вищої школи, а результати виконання поданого на перевірку завдання відображаються записом «зараховано», «не зараховано».

6. Анотація тем навчальної дисципліни

Тема 1. Інформаційне забезпечення аграрного сектору України в умовах сталого розвитку

Вступ. Мета і завдання навчальної дисципліни. Основні поняття. Підходи до розуміння поняття «інформаційне забезпечення»: системний, концептуальний, технологічний. Інформаційне забезпечення як система методів, інформаційних ресурсів, технологій і технічних засобів. Інформаційне забезпечення як процес. Вимоги до інформаційного забезпечення. Роль інформаційного забезпечення аграрної освіти, науки і виробництва в умовах сталого розвитку. Нормативна база.

Тема 2. Цифрова трансформація сільського господарства

Цілі та принципи цифровізації сільського господарства. Компоненти формування цифрової економіки. Напрями цифрової трансформації сільського господарства України. Цифрові технології в аграрній галузі.

Тема 3. Інформаційні системи та їх використання в аграрній освіті та виробництві

Інформаційна система як сукупність організаційних і технічних засобів для опрацювання та зберігання інформації. Використання інформаційних систем в сільському господарстві: інформаційно-довідкові системи, бази і банки даних, системи моніторингу ресурсів і прогнозування врожайності, забезпечення контролю якості продукції АПК, управління й оптимізації виробничих процесів, засоби моделювання тощо.

Тема 4. Система електронного дорадництва як інструмент інноваційної діяльності

Світовий досвід розвитку систем аграрного консультування. Система e-Extension. Регіональні системи інформаційно-консультаційного забезпечення аграрного підприємництва як сукупності елементів управління, освіти, науки та елементів інфраструктури аграрного ринку. Цифрова платформа електронного дорадництва. Система e-Дорада. Роль університетів у розвитку електронного дорадництва.

Тема 5. Тренди та перспективи розвитку інформаційного забезпечення аграрної галузі в Україні та світі.

Інтелектуалізація сільського господарства. Проблеми комплексної автоматизації та роботизації аграрного виробництва, використанні автоматизованих систем прийняття рішень, сучасних технологій моделювання та проектування екосистем. Просвітництво для розвитку сільських територій та аграрна освіта.

Перелік питань, що виносяться на підсумковий контроль 1

1. Підходи до розуміння поняття «інформаційне забезпечення»
2. Інформаційне забезпечення як система методів, інформаційних ресурсів, технологій і технічних засобів.
3. Інформаційне забезпечення як процес.
4. Вимоги до інформаційного забезпечення.
5. Роль інформаційного забезпечення аграрної освіти, науки і виробництва в умовах сталого розвитку.
6. Концепція та Цілі сталого розвитку.
7. Види аграрного сервісу. Основні функції аграрного сервісу.
8. Поняття «цифровізація» галузей.
9. Цілі та принципи цифровізації сільського господарства.
10. Напрями цифровізації сільського господарства України.
11. Цифрові технології в аграрній галузі.
12. Поняття «інформаційна система».
13. Використання інформаційних систем в сільському господарстві.
14. Інформаційно-довідкові системи.
15. Бази і банки даних.

Перелік питань, що виносяться на підсумковий контроль 2

1. Системи моніторингу ресурсів.
2. Системи забезпечення контролю якості продукції АПК .
3. Системи управління й оптимізації виробничих процесів.
4. Оптимальний рівень якості продукції та система CALS
5. Закономірності використання системноінформаційних моделей в комп'ютерноінтегрованих технологіях с.-г. машинобудування
6. Види аграрного консультування.
7. Система e-Extension. E-Дорада.
8. Регіональні системи інформаційно-консультаційного забезпечення аграрного підприємництва як сукупності елементів управління, освіти, науки та елементів інфраструктури аграрного ринку.
9. Цифрова платформа e-дорадництва.
10. Роль університетів у розвитку електронного дорадництва.
11. Світові тренди розвитку інформаційного забезпечення аграрної галузі.
12. Інтелектуалізація сільського господарства.
13. Проблеми комплексної автоматизації та роботизації аграрного виробництва.
14. Використання автоматизованих систем прийняття рішень, сучасних технологій моделювання та проектування екосистем.
15. Просвітництво для розвитку сільських територій та аграрна освіта.

7. ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль проводиться у тестовій формі, а також у формі опитування для аспірантів після проходження кожної окремої теми, а також у формі співбесіди з кожним із них. За кожні тему аспірант набирає може набрати до 10 балів, бали з усіх тем підсумовуються, і це буде означати бал за навчальну роботу, всього за навчальну роботу аспірант може набрати 70 балів загальної оцінки, і 30 балів за залікову підсумкову роботу.

Підсумковий бал

Оцінювання знань аспірантів проводиться за національною шкалою та шкалою ECTS таким чином:

Рейтингові бали за шкалою Університету	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Означення
90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
76-81	Добре	C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
60-75	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю помилок)
1-59	Не задовільно	FX	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

Оцінка рівня отриманих теоретичних знань

Оцінка формується на підставі усних відповідей, виконаних реферативних, а також тестових завдань з кожної теми:

Тема	Бал за реферативну роботу	Бал за усну відповідь	Бал за тестовий контроль знань	Загальна оцінка (100%)
Інформаційне забезпечення аграрної освіти, науки і виробництва України в умовах сталого розвитку	5	5	5	15
Цифрова трансформація сільського господарства	5	5	5	15
Інформаційні системи та їх використання в аграрній освіті та виробництві	5	5	5	15

Система електронного дорадництва як інструмент іноваційної діяльності	5	5	5	15
Тренди та перспективи розвитку інформаційного забезпечення аграрної галузі в Україні та світі		5	5	10
Усього за навчальну роботу				70
Залікова робота балів				30
Загальна оцінка за дисципліну (навчальна+підсумкова)				100 (70+30)

8. МЕТОДИ І ФОРМИ НАВЧАННЯ

Метод проектів, дебати, демонстрація, співбесіда, вебінар, дискусія, мікрОВикладання, проблемно-розвивального навчання, кейс-стаді, мозковий штурм, дослідницький, евристично-пошуковий, демонстрація.

9. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Науково-методичне забезпечення навчального процесу передбачає: державні стандарти, навчальні плани, підручники і навчальні посібники; інструктивно-методичні матеріали лабораторних занять; індивідуальні навчально-дослідні завдання; контрольні роботи; текстові та електронні варіанти тестів для поточного і підсумкового контролю, методичні матеріали для організації самостійної роботи здобувачів. Під час проведення занять широко застосовуються посібники, словники, довідники, методична, наукова література; мультимедійні презентації; тести для поточного і підсумкового контролю, методичні матеріали для організації самостійної роботи здобувачів.

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Корінець Р.Я. Інформаційне забезпечення сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів: посібник для тих, хто хоче розвивати сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи / Р.Я. Корінець [ред.], М.Й. Малік, Я.Я. Рибак, І.Я. Паньків, В.І. Приймич, М.В. Петер, В.П. Горьовий, І.Ф. Томич. – К. : Едельвейс, 2015. – 144 с.

2. Лобода О.М., Кириченко Н.В., Грановська В.Г. Комп'ютерне моделювання в агросфері. Інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни: навч.посіб. Херсон: Стар, 2019. 265с.

3. Морозов Р.В. Обліково-аналітичне забезпечення й оподаткування розвитку суб'єктів агробізнесу та сільських територій: [колективна монографія] / за заг. ред. Л. О. Мармуль. Херсон : Айлант, 2019. 334 с.

4. Лобода О.М., Кавун Г.М. Удосконалення процесу аналізу управління агробізнесом за допомогою достатніх умов оптимальності. Обліково-аналітичне забезпечення й оподаткування розвитку суб'єктів агробізнесу та сільських територій: колективна монографія за ред. Л.О. Мармуль. Херсон:Айлант, 2019. С.396-409.

5. Бутенко Т.А. Аграрний консалтинг: конспект лекцій для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальностей 051 «Економіка», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Харків: Харк. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва. 2016. 122 с.

6. Лобода О.М., Кириченко Н.В., Грановська В.Г. Комп'ютерне моделювання в агробізнесі: Інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни. Херсон: ТОВ «ВКФ«СТАР»ЛТД». 2019. 206 с.

7. Потанер Л. Д., Морозов Р. В. Підвищення ефективності збутової діяльності малих і середніх аграрних підприємств. Вісник Херсонського національного технічного університету : науковий журнал. 2021. № 1 (76). С. 250–256.

8. Лобода О. М., Худік Н. Д.. Використання експертних оцінок для визначення пріоритетних напрямів впровадження цифрових технологій в агробізнесі. Агросвіт №4 2021 С. 38-44.

9. Жосан Г. В. Адаптивний менеджмент і сталий розвиток: взаємозв'язок понять у контексті управління діяльністю підприємства в умовах невизначеності. Бізнес Інформ. 2021. №3. С. 179–187.

10. Коваленко С. В. Соціально-економічні передумови кадрового забезпечення інтегрованих структур в АПК: стан та перспективи розвитку в міжнародному контексті /С. В. Коваленко, І. О. Царенко // Наук. пр. Кіровоград. нац. техн. ун-ту. Сер. «Економічні науки» : зб. наук. пр. Кропивницький : ЦНТУ, 2017. Вип. 32. С. 140 – 151.

Додаткова література:

1. Формування системи підтримки розвитку малого молодіжного підприємництва/ А.І. Капліна/ Політичні трансформації сучасного суспільства: колективна монографія / за наук. редакцією Т. Шаравари. Київ : Видавництво Ліра-К, 2021. с.70-76.

2. Березівський П.С. Організація виробництва в аграрних формуваннях. Навчальний посібник / П.С.Березівського, Н.І.Михайлик.- К: Центр навчальної літератури,2005.-560с.
3. Богиня Д.П.Основи економіки праці:навчальний посібник /Д.П. Богиня, О.А. Грішнова О.А.- К: Знання-прес, 2001.- 321с.
4. Організація сільськогосподарського виробництва: підручник /[Г.С. Тарасенко, Л.Я Збірняк, М.М. Ільчук та ін.]; за ред Г.С. Тарасенка.К:ФАДА,ЛТД, 2000.- 446 с.

Інформаційні ресурси:

1. Національна наукова сільськогосподарська бібліотека Національної академії аграрних наук України [Електронний ресурс] : – від 12.07.2021 Режим доступу:<http://www.dnsgb.com.ua/>
2. Віртуальна виставка "Інноваційні розробки" [Електронний ресурс] : – від 21.11.2021 Режим доступу: <http://naas.gov.ua/upload/%D0%BE%D0%BF%D1%96%D0%B2.pdf>
3. Національна академія аграрних наук України [Електронний ресурс] : – від 10.05.2021 Режим доступу: <http://naas.gov.ua/>
4. Міністерство аграрної політики : [Електронний ресурс] : – від 17.09.2021 Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/FIN2762.html
5. Майборода О. В. Дистанційне навчання як пріоритетний напрямок вищої освіти. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2011. №5 (25). URL : https://www.researchgate.net/publication/341915537_DISTANCIJNE_NAVCANNA_AK_PRIORITETNIJ_NAPRAMOK_VISOI_OSVITI
6. Прокопенко І. Ф. Трансформація вищої освіти в Україні в контексті глобалізаційних тенденцій. URL : <http://dspace.hnpu.edu.ua/bitstream/123456789/2308/1/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D0%BA%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%20%D0%86.%20%D0%A4.pdf>